

POVODOM 50-te OBLJETNICE ČASOPISA "MLJEKARSTVO"

Pripremila: Vera Volarić

Trećeg dana održavanja 34. hrvatskog simpozija mljekarskih stručnjaka, svečano je obilježena 50-ta obljetnica časopisa Mljekarstvo. Svečanosti su bili nazočni mnogobrojni uzvanici iz Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Mađarske, Austrije, Njemačke, Danske i Nizozemske. Pokrovitelj večeri bila je Lura d.d. iz Zagreba.

Tijekom večeri Hrvatska mljekarska udruga, u svojstvu organizatora svečanosti te izdavača časopisa "Mljekarstvo", dodijelila je Zahvalnice pojedincima za dugogodišnju suradnju u časopisu, i članicama Hrvatske mljekarske udruge (mljekarima i mljekarskim institucijama) za potporu u radu i izlaženju ovoga uglednog znanstveno-stručnog časopisa.

U prigodnim izlaganjima predstavnika Hrvatske mljekarske udruge čuli smo zanimljivosti o povijesti, nastanku i značaju časopisa "Mljekarstvo" te o statusu i ugledu časopisa koji je proteklih 50 godina stjecao.

Tako saznajemo da je - još davne 1923. godine u redakciji dr. Stjepana Filipovića - počeo izlaziti mjesečnik -MLJEKAR-, koji nije bio "dugog vijeka" (do 1925.), pa je njegove pretplatnike preuzeo Mljekarski list, mjesečnik za mljekarstvo, mljekarsku industriju i trgovinu, u izdanju Zadružne sveze. Materijalno ga pomaže Samopomoć - centralna seljačka mljekarska zadruga iz Zagreba. Mljekarski list izlazi kao mjesečnik do 1941., kada je ugašen, ali se ne gasi ideja i potreba njegova izlaženja. Tako već 1942. godine Savez mljekarskih zadruga izdaje Mljekarstvo, mljekarski prilog Gospodarskom listu, koji izlazi samo do 1944. godine, kada mu se zabranjuje izlaženje.

U navedenom razdoblju, pa sve do 1951. godine tiskani su u Hrvatskoj još neki časopisi koji obrađuju mljekarsku problematiku. Tako npr. 1927. godine, propagandno-komercijalni list ALFA novine, a 1937. i 1938. Središnja mljekarska zadruga iz Zagreba tiska Mljekarski glasnik prilog listu "Gospodarska sloga".

Istovremeno je u Sloveniji 1937. godine tiskan Slovenski mlekarški list koji izlazi do ožujka 1941. godine. Kao dvomjesečnik se ponovno javlja 1961. godine, ali izlaze samo 4 broja.

1951. godine hrvatska mljekarska poduzeća osnivaju Udruženje mljekarskih poduzeća Hrvatske koje između ostalog preuzima i obvezu izdavanja stručnih glasila.

Udruženje mljekarskih poduzeća Hrvatske tijekom proteklih 50 godina mijenjalo je nazive. Tako je 1954. godine reorganizirano u Stručno udruženje

mljekarskih privrednih organizacija. 1961. godine spomenuto Udruženje pre-rasta u Udruženje mljekarskih radnika SRH, zatim u Hrvatsko mljekarsko društvo i na kraju 1997., prema "Zakonu o udrugama" preimenovano je u HRVATSKU MLJEKARSKU UDRUGU, pod kojim nazivom i danas djeluje. Unatoč čestim promjenama naziva, današnja Hrvatska mljekarska udruga ostala je vlasnik i izdavač jedinog znanstveno-stručnog mljekarskog časopisa u Hrvatskoj - Mljekarstvo.

Iako časopis Mljekarstvo nije najstarije glasilo koje se bavi problematikom proizvodnje i prerade mlijeka i mliječnih proizvoda na području Hrvatske, posebno je zadovoljstvo istaknuti činjenicu da je to jedini mljekarski časopis u Hrvatskoj s 50-godišnjom tradicijom izlaza.

Prvi broj časopisa Mljekarstvo, u izdanju Udruženja mljekarskih poduzeća Hrvatske, izašao je iz tiska u lipnju 1951. O njemu je na konferenciji Udruženja, održanoj 28. listopada iste godine u Zagrebu, rečeno: *"Želja nam je da ovaj časopis ne doživi sudbinu svojih prethodnika, već da kroz dugi niz godina služi kao odraz stvaralačkih napora i putokaza u radu, kako proizvođačima, tako i radnicima zaposlenim u mljekarama"*.

Od svog osnutka do danas časopis Mljekarstvo je jezgro okupljanja stručnjaka zaposlenih u mljekarama, na poljoprivrednim, prehrambeno-tehnološkim, veterinarskim i drugim fakultetima i institutima, u mljekarskim školama i drugdje širom Hrvatske, te povremeno i stručnjaka iz drugih zemalja.

U Mljekarstvu je tijekom 50 godina objavljeno ukupno 1.070 radova. Neki od autora javljali su se priložima samo nekoliko puta, dok su drugi (dugi niz godina) objavljivali 2, 3 i više radova godišnje. Ti vjerni dugogodišnji suradnici zaslužuju puno priznanje kako redakcije časopisa Mljekarstvo, tako i izdavača - Hrvatske mljekarske udruge.

Mljekarstvo je od 1980. uređeno prema "Uputama za uređivanje primarnih znanstvenih časopisa", te nosi oznake međunarodne klasifikacije i kodiran je kao priznati znanstveno-stručni časopis koji objavljuje kategorizirane radove: izvorni znanstveni radovi, prethodna priopćenja, znanstvene bilješke, stručni radovi, autorski pregledi te izlaganja sa znanstvenih skupova na hrvatskom i engleskom jeziku. Važnost objavljenih radova u Mljekarstvu proizlazi iz činjenice da su brojni članci objavljeni u Mljekarstvu gotovo 50 godina skraćeno citirani u Dairy Science Abstracts, mjesečniku koji donosi izvode iz svih značajnih mljekarskih znanstvenih i stručnih časopisa u svijetu. Time su znanstveni i stručni radovi objavljeni u Mljekarstvu zahvaljujući objavljivanju u Dairy Science Abstract-u publicirani i zapaženi u svim zemljama gdje se raspačava ova jedinstvena mljekarska revija.

Osim u DSA, Mljekarstvo je skraćeno citirano i u nekim drugim svjetskim sekundarnim publikacijama.

Časopis Mljekarstvo uređuju naši eminentni mljekarski stručnjaci zaposleni na fakultetima, znanstvenim ustanovama i mljekarskim poduzećima. U Uredničkom odboru, uz domaće znanstvenike nalaze se i mljekarski stručnjaci iz Slovenije, Švicarske i Italije.

Od 1951. godine do danas časopis su uređivali: Franjo Gabler, Dinko Kaštelan, Ante Petričić, Davor Baković, Ljerka Kršev, Matej Markeš, Silvija Miletić i današnja urednica Ljubica Tratnik.

Nažalost, mnogi urednici i naši dugogodišnji suradnici nisu više među nama. Trebamo se s doličnim poštovanjem prisjetiti tih prethodnika koji su krčili puteve u našoj mljekarskoj znanosti i praksi i ugradili najplodnije godine svoga života u ovu struku. HVALA IM!

Njihov plodonosan rad bio je solidan temelj na kojemu su kasnije brojni mladi istraživači i praktičari nadograđivali, proširivali i osuvremenjivali naše mljekarstvo.

Potrebno je istaknuti, da je časopis Mljekarstvo već odavno usredotočen uglavnom na područje tehnologije i prerade mlijeka i mliječnih proizvoda. Problematiku proizvodnje i otkupa mlijeka obrađuje visokotiražni mjesečnik - Mljekarski list - namijenjen proizvođačima mlijeka, također u izdanju Hrvatske mljekarske udruge.

Od početka svog izlaženja pa sve do 1990. mjesečnik Mljekarstvo izlazi u nakladi od 1.000 primjeraka mjesečno. U bivšoj državi bio je to jedini časopis koji je obrađivao mljekarsku problematiku. Tijekom rata, naklada je smanjena na 600 primjeraka kvartalno. Primjerke časopisa Mljekarstvo izdavač distribuirao pretplatnicima, tj. članovima Hrvatske mljekarske udruge, znanstvenim i stručnim ustanovama te pojedincima. Određeni broj primjeraka razmjenjuje s domaćim i inozemnim časopisima.

Vjerujemo da će mljekarstvo, kao važna grana u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji, i u budućnosti imati istaknuto mjesto, što znači i veću angažiranost stručnih i znanstvenih kadrova. U tome značajnu ulogu svakako ima i ovogodišnji slavljenik časopis - Mljekarstvo -, nastavljajući svoju djelatnost s naglašenim usmjerenjem na povezivanje hrvatskih znanstvenika sa znanstvenicima naprednijih i bogatijih zemalja u kojima je moguće brže doći do znanstvenih dostignuća.

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, još od 1981. godine podupire izdavanje časopisa Mljekarstvo čime osigurava spomenuti kontinuitet izlaženja.

I na kraju, sa zadovoljstvom možemo zaključiti da su se želje entuzijasta povodom izlaženja prvog broja časopisa Mljekarstvo na konferenciji održanoj 1951. godine ispunile.